

ONBEKENDE GEBIEDEN IN DE KEMPEN

DE BIEZEGOREN

MARCO BAKERMANS

Inleiding.

In het dal van de Grote Beerse, juist ten noorden van Casteren, bevindt zich een gebiedje waar de oorspronkelijke inrichting van het beekdal nog niet geheel verdwenen is. Hier wisselen (kleine) hooilandpercelen zich nog af met broekbosjes en vinden we duidelijke overgangen naar de hoge gronden die het deel hier flankeren. Rietbroek, Heesbroek en Biezegoren zijn een paar benamingen voor het gebied: voor het gemak gebruik ik in dit artikel alleen de naam "Biezegoren".

In dit artikel worden de belangrijkste vogelgegevens die ik in de loop der tijd van de Biezegoren verzameld heb op een rijtje gezet. De meeste gegevens zijn ontleend aan broedvogelinventarisaties in 1979 en 1980, toen zo'n 50 h.a. van het gebied, tesamen met enkele randgebieden, geïnventariseerd is.

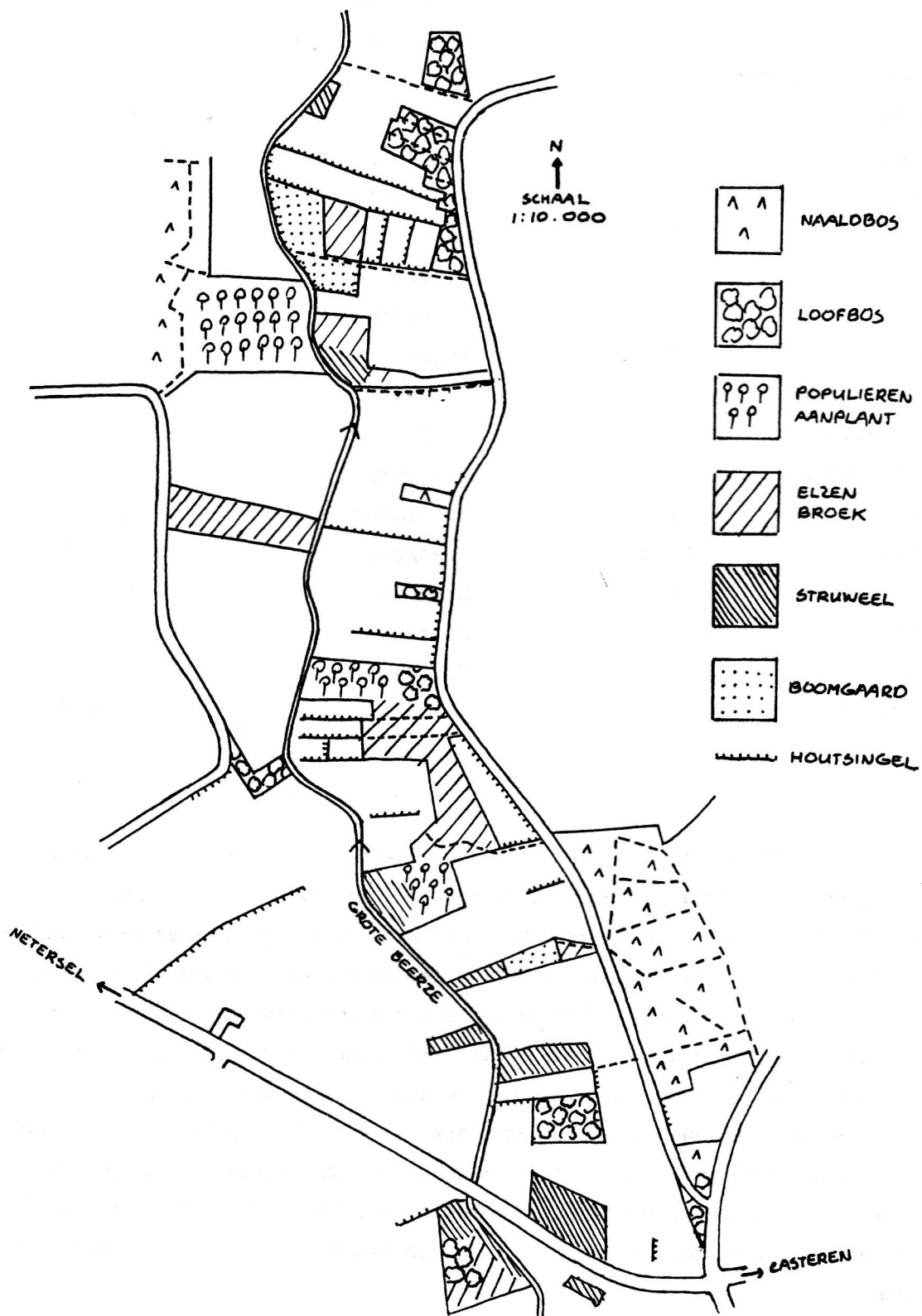
Gebiedsbeschrijving.

De Biezegoren vormt in feite één aangesloten geheel met het Beerse Broek, maar onderscheidt zich hiervan door het opener karakter. De eigendomsverhoudingen zijn zeer complex en vinden hun oorsprong in de tijd waarin bijna elke boer in Netersel en Casteren wel een Hooilandperceeltje langs de Beerse had. Door ruilverkaveling zijn vele percelen landbouwgrond vergroot en ontstaan van hun randbegroeiingen, maar bleven de meeste kleine bosjes bespaard. Deze bosjes zijn erg divers van samenstelling en ouderdom. Om de voornaamste typen te noemen: Elzenbroek, Wilgenbroek, Populierenaanplant, Boomgaard, Eikenbos en ruilverkavelingsaanplant. Deze afwisseling vormt samen met de aanwezigheid van de (gekanaliseerde) Grote Beerse de voornaamste trekpleister voor vogels in het gebied.

Broedvogels.

In dit betrekkelijk kleine gebiedje vond ik in 1979-1980 een broedvogelpopulatie die typerend moet zijn geweest voor "ongerepte" beekdalen, althans wat soortensamenstelling betreft. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de broedvogelpopulatie van de zuidelijke helft van het gebied. De aantallen zijn steeds gemiddelden van het aantal broedparen over twee of drie jaren, tenzij anders vermeld.

PLATTEGROND VAN DE BIEZEGOREN



Wilde Eend	3	Witte Kwikstaart	1
Slobeend	1 ('77)	Gele Kwikstaart	1
Tafeleend	1 "	Nachtegaal	5
Torenvalk	1	Roodborst	13
Koekoek	2	Winterkoning	15
Ransuil	1	Grote Lijster	1
Grote bonte Specht	1	Zanglijster	5
Patrijs	2	Merel	14
Fazant	2	Koolmees	12
Waterhoen	2	Pimpelmees	3
Kievit	3	Matkop	5
Grutto	1	Staartmees	4
Houtduif	10	Groenling	1
Tortelduif	7	Kneu	3
Veldleeuwerik	1	Vink	7
Boerenwaluw	1	Goudvink	1
Bosrietzanger	8	Geelgors	4
Spotvogel	4	Ortolaan	1 ('78)
Zwartkop	10	Rietgors	1 ('77)
Tuinfluitter	9	Ringmus	5
Grasmus	13	Spreeuw	2
Fitis	12	Wielewaal	2
Tjiftjaf	16	Ekster	1 ('77)
Grauwe Vliegenvanger	1	Vlaamse gaai	1
Heggemus	11	Zwarte Kraai	1 ('77)

Voor het noordelijke deel komen hier nog enkele soorten bij, te weten: Groene Specht, Boomkruiper, Braamsluiper, Boompieper, en Huismus.

Van de vogelrijkdom is in de loop van de jaren tachtig het een en ander verdwenen. Grutto, Boerenwaluw, Gele Kwikstaart, en Goudvink kunnen we niet meer tot de regelmatige broedvogels van dit gebied rekenen en een aantal andere soorten nam in aantal af. Een mede-oorzaak hiervan zou kunnen liggen in de toegenomen menselijke activiteit in het gebied. Massale snoei- en rooipartijen alsmede de grotere aantallen wandelaars zijn hiervoor verantwoordelijk. Natuurlijk moeten we ook denken aan niet direct zichtbare biotoopsveranderingen die niet alleen hier, maar in de hele Kempen een belangrijke rol kunnen spelen in de afname van broedvogelpopulaties.

### Niet-broedvogels.

Buiten het broedseizoen vinden we beduidend minder vogelleven in de Biezegoren, uitgezonderd een enkele piek. Zo'n piek is er bijvoorbeeld als 'n broekbosje als Spreeuwen-slaapplaats uitverkoren is of als honderden Sijzen op de Elzenproppen neer strijken. Elk najaar is er ook een Ringmussen-slaapplaats in Wilgen- en Bramenstruweel, waar ik maximaal 140 exemplaren telde in 1981. Door middel van de bekenstellingen heb ik een aardig beeld van de vaste wintergasten in het gebied kunnen vormen. Buizerden bevinden zich meestal met 3 tot 4 ex. in het gebied en vaak worden ook Sperwer en Torenavalk waargenomen. Verder noem ik als belangrijkste: Blauwe Reiger, Dodaars, Wilde eend, IJsvogel, Kramsvogel en Koperwiek. In het broedseizoen komen vele vogels die in de omgeving broed(d)en in het gebied fourageren zoals Buizerd, Wespendif, Sperwer, Wulp, Zwarte Specht, Huiszwaluw en Gierzwaluw. In de droge zomer van 1976 bevonden zich zelfs regelmatig groepjes Zwarte Sterns in het gebied, waarschijnlijk afkomstig van de Landschotse heide.

### Nawoord.

Ongetwijfeld zijn er in de Kempen meer rijke vogelgebiedjes zonder beschermde status te vinden dan de Biezegoren. Helaas ontbreekt ons vaak voldoende kennis hiervan. Ook de gegevens over de Biezegoren die op inventarisatiewerk berusten zijn alweer sterk verouderd en zouden in elk geval voor de belangrijkste soorten hernieuwd moeten worden. Een interessante uitdaging voor vogelaars die zich vervelen.

Ik hoop met de verouderde voorraad gegevens en mijn indrukken van de huidige situatie een redelijk beeld gegeven te hebben van de vogelbevolking van de Biezegoren. Een onbekend gebied met grote landschappelijke waarde, wat in feite te beschouwen is als een uitloper van het grote natuurgebied "De Utrecht - Beerse Broek - Landschotse heide.

Marco Bakermans.